

اثرات ترمیمی ژل گیاه صبر زرد و ترکیب عصاره برگ حنا و گزنه بر بهبود زخم ناشی از زین زدگی در اسب

حنانه میرزایی

دانشجوی دکتری دامپزشکی دانشگاه تهران

Hannamirzaei@GMAIL.COM

چکیده:

در طول تاریخ همواره استفاده از گیاهان در جهت تسکین و ترمیم زخم های پوستی و تسریع بهبود بیماران کاربرد داشته است. با توجه به اینکه استفاده از گیاهان بومی در طب روشی مقرون به صرفه و با عوارض جانبی اندک میباشد و ترمیم زخم از دیرباز در طب انسانی و حیوانی چالش بزرگی بوده است، پژوهش های متعددی در این زمینه صورت گرفته است.

هدف: بررسی اثر موضعی ژل استخراج شده از گیاه صبر زرد و ترکیب عصاره برگ گیاه حنا و گزنه بر ترمیم زخم ناشی از زین زدگی روی پوست اسب

روش بررسی: در این مطالعه تعداد چهار اسب در دو اصطبل متفاوت که دچار زخم باز پوستی ناشی از زین زدگی شده بودند، به مدت بیست روز مورد بررسی قرار گرفتند. مساحت زخم های ایجاد شده در ابتدا تقریباً مشابه بود. یک اسب به عنوان شاهد در نظر گرفته شد و روی زخم سه اسب دیگر صبح ها ژل استخراج شده از برگ گیاه صبر زرد و عصر ها ترکیبی از عصاره برگ گیاه حنا و گیاه گزنه قرار گرفت.

در روز های (۴، ۸، ۱۲، ۱۶، ۲۰) مساحت زخم ها مجدداً مورد بررسی قرار داده شد.

نتیجه: کاهش ادماتوز و مساحت زخم ها و افزایش ترمیم زخم بطور قابل توجهی در سه اسب مورد مطالعه نسبت به اسب شاهد مشاهده شد.

کلمات کلیدی: زخم-ترمیم زخم-اسب-گیاهان دارویی-صبر زرد-گزنه-حنا

مقدمه:

پوست نخستین خط دفاعی بدن انسان و حیوان در برابر میکروارگانیسم های بیماری زاست و حتی میشود گفت در طب مهم ترین ارگانی که بیشترین سروکار را با آن داریم می باشد.

زخم های پوستی اصولا در نتیجه تروما یا اقدامات درمانی مثل جراحی ایجاد میشوند.

فرایند التیام یا ترمیم زخم بطور کلی شامل چهار مرحله (التهاب و هموستازیک/پاکسازی/تزاید و تکثیر و بلوغ سلول) می باشد.

زین زدگی یا زخم زین پدیده ای نسبتا شایع در صنعت سوارکاری و پرورش اسب می باشد که در نتیجه ی فشار بیش از حد زین بر روی پوست اسب ایجاد میشود و سبب بروز علایمی چون قرمزی و التهاب، ریزش مو در ناحیه ی آسیب دیده، ایجاد دلمه در ناحیه، خارش و بی قراری اسب میشود.

عوامل متعددی باعث بروز پدیده می شوند مانند: بستن زین به مدت طولانی بر روی اسب، سوارکاری طولانی مدت، عدم تناسب زین با اندازه ی اسب، تنظیم نامناسب زین، حساسیت پوستی در نژاد های مختلف اسب و...

زخمی که در اثر زین زدگی بر روی پوست اسب ایجاد می شود اصولا فقط لایه سطحی (اپیدرم) پوست را درگیر می کند و لایه بازال پوست سالم باقی می ماند اما در صورت عدم رسیدگی به موقع به زخم و تداوم بستن زین بر روی قسمت آزرده و آسیب دیده ی پوست ممکن است لایه بازال پوست هم درگیر شود که در این صورت فرایند ترمیم با سرعت کمتری انجام شده و دشوارتر خواهد بود.

با توجه به اینکه در سال های اخیر تمایل زیادی به بررسی اثرات دارویی عصاره های گیاهی در جهان ایجاد شده است در این مطالعه هدف ما این است که ب کمک ژل استخراج شده از برگ گیاه صبر زد و عصاره مخلوط برگ گیاهان گزنه و حنا فرایند ترمیم و بهبود زخم زین در اسب را سرعت ببخشیم.

نحوه تهیه عصاره مخلوط برگ گیاه های گزنه و حنا: بعد از تهیه ۲۵۰ گرم از برگ های گزنه و حنا مخلوطی از برگ ها آسیاب شدند و پودر بدست آمده را همراه با مقداری روغن زیتون در ارلن قرار داده و به مدت شش روز در انکوباتور با دمای ۳۷ درجه قرار دادیم و در نهایت بعد از شش روز مخلوط بدست آمده از پارچه موسیلین عبور داده شد.

در این تحقیق چهار اسب از دو اصطبل متفاوت که دچار زین زدگی و زخم با مساحت تقریبا مشابه بودند به مدت بیست روز مورد بررسی قرار گرفتند.

یک اسب به عنوان شاهد در نظر گرفته شد و سه اسب دیگر مورد تیمار با عصاره های گیاهی در ناحیه آسیب دیده قرار گرفتند. به این صورت که روزانه یک بار در صبح روی زخم ژل استخراج شده از برگ گیاه صبر زرد قرار داده می شد و یکبار هم در عصر بعد از شست و شو و پاک کردن ناحیه عصاره ترکیبی از برگ گیاهان گزنه و حنا روی ناحیه قرار داده می شد.

در پایان روز های چهار هشت، دوازده، شانزده و بیست مساحت زخم ها مورد مشاهده و بررسی قرار گرفت.

نتایج :

طبق نتایج بدست آمده از این تحقیق استفاده موضعی از ژل استخراج شده از برگ گیاه صبر زرد و عصاره ی بدست آمده از مخلوط برگ های گیاهان گزنه و حنا موجب تسریع بهبود و ترمیم زخم ناشی از زین زدگی در اسب می شود. در زخم اسب هایی که با عصاره های گیاهی تیمار شده بودند، تقریباً اثری از التهاب باقی نمانده بود و تشکیل بافت گرانوله یا جوانه گوشتی با سرعت بیشتری انجام شده بود. همچنین مساحت سطح زخم بطور قابل توجهی بیشتر، کاهش یافته بود.

منابع:

- 1-wadood khan A, Kotta S, Ansari Sh, Kumar Sharma R, Kumar A, Ali j. Formulation, development, optimization and evaluation of aloe vera gel for wound healing. Pharmacognosy magazine 9.2013
- 2-Hekmatpou D, Mehrabi F, Rahzani K, Aminiyan A. The effect of aloe vera clinical trials on prevention and healing of skin wound (a systematic review). Iranian journal of medical sciences 44.2019
- 3-Takzare N, Hosseini M, Hasanzadeh Gh, Mortazavi H, Takzare A, Habibi P. Influence of aloe vera on dermal wound healing process in rat. Toxicology Mechanisms and Methods 19(1)73-77, 2009
- 4-Sakarkar DM, Sakarkar UM, Shrikhande VN, Vyas JV, Mandavgade S, Jaiswal SB, Purohit RN. Wound healing properties of Henna. CSIR. 2004
- 5-Dorsaf M, Sameh Ben Khedir, Daoud A, Moalla KK, Rebai T, Sahnoun Z. Wound healing effect of Lawsonia inermis. Skin pharmacology 32.2019

6-Kasouni A,Chatzimitakos T,Stalikas C,Trangas T,Papoudou A,Troganis A.The unexplored wound healing activity of *Urtica dioica*.Molecules 26(20),6248.2021

7-Ghada A Taqa,Eman a Mustafa,Al Haliem S.Evaluation of anti-bacterial and efficacy of plant extract (*Urtica urens*)on skin wound healing in rabbit.International journal of enhanced research in science technology & engineering 3.2014